

GEERTEBRIEF

Remonstrantse Gemeente Utrecht

Nr. 6 – december 2023

Thema: Genoeg(en)

6

Genoeg bestraft?

Licht in de duisternis

9

**Welkom in het jaar nul
op kerstavond**

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	2
Van de redactie.....	2
Aan Utrechtse letters heb ik genoeg	3
Voor iedereen genoeg	4
Genoeg bestraft?	6
Wat mij gelukkig maakt	7
Avond met Eva Meijer.....	7
Genoeg is genoeg	8
Welkom in het jaar nul op kerstavond....	9
'Zorg voor de aarde' in Marokko.....	11
Werkgroep eredienst	13
Redactielid welkom.....	13
De rol van EAPPI op de Westelijke Jordaanoever	14
Uit de kerkenraad.....	15
Etty Hillesum, 'Dat onverwoestbare in mij'	15
Een bewogen geschiedenis.....	16
In memoriam	17
Kijk op de wijk, december	18
Bij de kerkdiensten	19
Diaconale geluiden en collectes	20
Generatiedienst 'Plus!'.....	21
Gastvrouw/gastheer voor Willem Arntsz Huis vieringen.....	21
Kerstverhaal: De kerstcantate	22
Schrijfactie Amnesty International	23
Reis door de Heilige Nachten.....	23
Adressen en colofon.....	23
Christmas Carols	24
Autodienst.....	24

Van de redactie

Genoeg en genoeg

Deze woorden zijn duidelijk verwant: van voldoende naar voldoening en tevredenheid, uitkomend bij plezier. De decembermaand leent zich bij uitstek om ons te bezinnen op dit thema.

Veel mensen voelen zich momenteel ongerust, onzeker en onveilig over onrechtvaardigheden, klimaatverandering, oorlogssituaties en politiek. We vragen ons af: Is er wel genoeg voor iedereen? Doen we wel genoeg? Wanneer is het genoeg? Ben ik wel goed genoeg? Waar kunnen we tevreden mee zijn? Waar beleven we plezier aan? Het thema van deze Geertebrief hoopt te inspireren tot gesprekken daarover.

Losse letters inspireerden Claartje Kruijff om omhoog te kijken. De eeuwige voortgang van de letters houdt voor haar verband met Advent, een periode van waakzaamheid en ontvankelijkheid, open voor de toekomst.

Rolf en Paulies de Groot, allebei rechter geweest, belichten hoe zowel in civiel- als strafrecht 'genoeg straf' kan worden ingevuld en wat genoegdoening kan betekenen.

In het kader van de feestmaand december spraken we een aantal (groot)ouders over hoe zij omgaan met het fenomeen 'genoeg' en welke waarden zij hun (klein)kinderen daarin willen meegeven.

In de rubriek *Geef de pen* door beschrijft Nicolaas van der Voort zijn veranderde gevoel over 'genoeg' en tevredenheid.

Mirjam Minderman vraagt zich in de rubriek *Groene Geerte* af waarom de groei van welzijn en de eerlijke verdeling van welvaart in de economie niet centraal staan. Ze ziet ook een hoopvolle verandering nu daar meer maatschappelijk debat over ontstaat.

Dat Elizabeth van Groningen Schinkel (14) dit jaar het kerstspel heeft geschreven is heel bijzonder. Over wat we op kerstavond te zien krijgen laat zij zich nog weinig uit, maar dat zal zeker verrassend zijn.

En in een nieuwe aflevering van *Een bewogen geschiedenis* benadrukt Gerard van den Berg dat de zich steeds weer aanpassende Geertekerk als plek van hoop kan worden beschouwd.

Wij wensen ons allen een gezegende advents- en kersttijd toe, waarin we ontvankelijk kunnen zijn voor het licht. Want zelfs het kleinste lichtje kan hoop geven.

Trudy Schreuder Goedheijt

De volgende Geertebrief verschijnt 10 februari 2024 met als thema: *Verspringen*. Kopij inleveren uiterlijk op maandag 22 januari 2024 vóór 12.00 uur.

Wie de Geertebrief digitaal leest en geen papieren versie per post wil ontvangen kan dit doorgeven aan hanskapteijn@kpnmail.nl of cor.stolk@casema.nl.

Aan Utrechtse letters heb ik genoeg

Sinds ik het genoeg heb om predikant te zijn in Utrecht wandel ik vaker door de binnenstad. Net in Utrecht begonnen werd ik gecorrigéerd toen ik 'centrum' zei: hier hebben we het over 'de binnenstad'. Lopend in de binnenstad is het niet te missen: *De Letters van Utrecht* zijn verweven in de straatstenen van de Oudegracht.

Steen voor steen

Iedere week wordt er een steen gelegd met een Utrechtse letter erop. Zo wordt er een lintgedicht gevormd. Per jaar komt er vijf meter aan letters bij. Het gedicht begon in 2012 op de Oudegracht op de hoek bij de Smeedbrug ter hoogte van nummer 279 en loopt richting het Ledig Erf. Het project startte in 2012, maar er zijn ook letters gelegd die het tijdvak 2000-2012 beslaan. Daarmee is een mooie startdatum van 1 januari 2000 gecreëerd.

In 2012 waren de letters bij de Geertebrug aangekomen, over 100 jaar zullen ze het Centraal Museum bereiken en over 300 jaar de Nieuwegracht. In het jaar 2080 bereikt het gedicht het Ledig Erf en daarmee een andere structuur van de straat. 'Volgende generaties zullen hier een oplossing voor moeten zoeken', zo lees ik op de website.

Dit gedicht groeit mee met de stad van de toekomst. Zo werkt dit gedicht mee aan een beweging van hoop, van samenleven, van letters die samen woorden maken. Van een beweging richting de toekomst. Een gedicht zonder einde. Kome wat komt.

Steentje bijdragen

Van dat grote tijdloze gedicht richting de toekomst kun je deel uitmaken door een letter te kopen of te doneren aan een ander. Je voegt dan 'jouw' letter toe en bouwt mee aan dat gedicht. Je hebt er verder niets over te zeggen. Jij kiest de letter niet. Jouw letter zal zich voegen in het grotere gedicht. Zo dragen velen hun steentje bij en het gedicht zal doorgaan zolang er ie-

dere week weer iemand in beweging komt om zijn of haar eigen verhaal aan dit grotere gedicht toe te voegen. Op de zijkant kun je zelf iets laten schrijven. Jouw eigen beweegreden. Jouw eigen verhaal wordt een steentje in het grotere verhaal van het toekomstige Utrecht. Jouw tekst wordt dan op de website gepubliceerd en toegevoegd aan de documentatie rondom dit project die bewaard wordt in het Utrechts 'Archief'. Een van de veelgestelde vragen over dit project is hoe lang het nog doorgaat. De organisatie antwoordt: 'zolang er zaterdagen zijn'. Iedere drie jaar wordt er een nieuwe dichter aangesteld die verder gaat met het kiezen van de letters.

Kijk omhoog

Al lopend zie je eerst een letter en dan nog een. En dan ontdek je een woord en een zinnetje. Soms vormen een paar woorden die achter elkaar staan een kleine gedachte waar je mee verder kunt die dag. Steeds opnieuw vind ik het op een nieuwe en andere manier inspirerend. Telkens ontvang ik een nieuw draadje waar ik dan mee verder kan.

Als moderne mensen vergeten we soms omhoog en om ons heen te kijken, omdat we naar beneden gericht zijn op onze schermen. Door die licht voorovergebogen houding die we vandaag de dag al

gauw hebben kijken we vanzelf naar beneden. Laat ik voor mijzelf spreken: ik liep op de Oudegracht verzonken in mijn telefoon en zag opeens een paar woorden op de stenen aan mijn voeten gegraveerd. Alsof de dichter mij zachtjes even wakker schudde. Ik las:

Die naar hun voeten staren. Kijk omhoog! Zie Utrechts kerken uitsteken boven het maaiveld. Smeek met de torens om dit voorrecht te zijn. Nu te zijn. Het is mooi weer.

(Lettercombinatie van de dichter Mark Boog, die de letters 683-832 voor zijn rekening nam).

Open voor de toekomst

Voor mij komt in dit eeuwigdurend project van alles samen wat met Advent te maken heeft. De adventsweken hebben te maken met waakzaamheid en ontvankelijkheid. Met stil worden en ons open maken voor de toekomst. Ons kleine verhaal invoegen in een groter verhaal van leven dat zich ontfouwen zal. Onze plaats van 'genoeg' innemen. Een letter per persoon per week. Je doneert, voegt in en ontvangt de letter die een ander voor je kiest. Niet meer en niet minder. Of je doneert niet maar doet mee aan dit project door ervan te genieten. Precies genoeg.

Claartje Kruijff

Voor iedereen genoeg

Hoe gaan ouders en grootouders om met het fenomeen 'genoeg'? We spraken enkelen van hen over de waarden die zij aan hun (klein)kinderen willen meegeven waar het gaat om geven en krijgen.

Willemijn en Nikolai

"Wij hebben twee kinderen en een derde op komst. Florian is vier en Imke bijna twee jaar. Florian is nu net op school en dan merk je dat de kinderagenda voller wordt, met school, BSO, straks nog zwemles, enzovoort. Je vraagt je soms af wanneer het genoeg is. Thuis krijgen ze veel aandacht, maar we overladen ze niet. Als ze zichzelf lekker vermaken, dan laten we ze vooral lekker even in hun eigen beleveniswereld. Dat ontspant en is voor iedereen genieten.

Sinterklaas vieren wij met ons gezin en meestal ook één van de oma's. Gezellig met een klein clubje. Van vroeger hebben we allebei goede herinneringen aan de aankomst van Sinterklaas en dat we op zaterdagavond de schoen mochten zetten. We hebben steeds gewacht met aandacht geven aan het sinterklaasfeest tot Florian er zelf over begon, nadat ze er (vorig jaar) op

de crèche of (dit jaar) op school weer over had gehoord. Elke zaterdagavond mogen ze de schoen zetten. Het kijken naar het sinterklaasjournaal is nog best moeilijk en spannend. Dus dat stellen we nog een paar jaar uit.

Vorig jaar hebben we ook voor het eerst pakjesavond gevierd. Speelgoed geven we heel weinig, liefst één mooi wat groter cadeau voor allebei de kinderen en dan nog iets kleins erbij. Dat kan tweedehands zijn of in elk geval iets van duurzame materialen. Oma vindt het ook leuk om wat dingetjes te geven, maar houdt dat wel beperkt. Florian noemt al wel dingen die ze graag wil krijgen. We hebben haar uitgelegd dat ze die op haar verlanglijstje kan zetten en dat ze dan moet afwachten of ze het krijgt. We vinden het belangrijk dat onze kinderen leren dat niet elke wens vervuld kan worden. We geven ook wat praktische cadeautjes zoals sloffen of handschoenen, die toch vernieuwd moeten worden. We vinden het mooi dat ze leren dat niet alles zomaar komt aanvliegen, maar evengoed een cadeautje kan zijn. Maar ja, dan wordt de zak alles bij elkaar weer best vol. Elk jaar een uitdaging om het niet te bont te maken."

Wouter en Sjoukje

"Onze zoon Sam is drie en een half. Het sinterklaasfeest vieren we altijd met familie. Het gaat vooral om het gezellig samenzijn. Cadeautjes zijn niet zo belangrijk en hoeven zeker niet groots te zijn. Wat wij fijn vonden als kind bepaalt ook hoe we het nu vorm geven voor Sam."

Sjoukje: "Het genoeg zat voor mij vooral in de lol van iets knutselen en de voorpret van een gedicht schrijven."

Wouter: "Ik smulde vooral van het gezellig samenzijn met iets lekkers rondom het vuur. Cadeautjes gaven mij juist spanning: is er wel voor iedereen genoeg? Ik heb het gevoel dat mensen niet altijd meer genoeg tijd nemen voor het samenzijn, dat dat wordt gecompenseerd in een soort opwinding in de verhalen rondom Sinterklaas en de cadeaus."

"We proberen Sam wel mee te nemen in de waarde van vrijgevigheid in het sinterklaasverhaal en in het plezier van iets maken en het geven. Sam pikt dat op. Laatst speelde hij Sinterklaas die ons cadeautjes geeft.

We zijn ons steeds meer bewust van de schaduwkanten van nieuwe gekochte spullen voor natuur en klimaat. We willen natuurlijk dat ons kind in een gezonde leefomgeving kan blijven leven. Daar probe-

Jeugd

Verteluur en crèche

Langzamerhand begint het te zoemen in de kerk: de voorbereidingen voor het kerstspel zijn in volle gang. Een kerstshow waarin onze eigen Sharon de verschillende hoofdrolspelers in het kerstverhaal aan de tand gaat voelen. Zie voor meer informatie het interview met de schrijfster van het kerstspel (pagina 9).

Teksten worden geoefend, kostuums gemaakt en decors gebouwd. We hopen dat er veel mensen mee komen genieten!

Voor opgave voor het koor en het orkest: zie de mededelingen bij de diensten (pag.19).

Klub

Ook de jongeren van de Klub hebben hun handen vol, want bij alle feesten staan we dit jaar stil. Eerst was er de avond van Sint Maarten in Utrecht met de betoverende lichtoptocht.

Voor de kerstavonddienst komen veel oud-Klubleden naar de kerk. Wij zorgen voor iets gezelligs. En wie weet kunnen jullie ook even een handje helpen om de kerk om te bouwen voor de kerstnachtdienst?

Op oudejaarsdag gaan we weer olieballen bakken, voor de mensen in de kerk, maar ook voor een opvanglocatie in de stad. Wie komt helpen?

Marthe de Vries

ren we op verschillende manieren aan bij te dragen. Zo krijgen we vaak speelgoed van familie die er klaar mee is. En we geven zelf ook weer door. In de buurt-appgroep geven mensen allerlei dingen weg, specifiek rondom kinderspullen. We hebben een goede kringloopwinkel in de buurt. Daar kan Sam met veel plezier voor tien cent een autootje uitzoeken. Af en toe bepalen we samen met hem met welke autootjes hij genoeg heeft gespeeld, die weer weg kunnen.

Bij cadeautjes ervaren wij een duidelijk 'genoeg', maar dat geldt niet voor liefde, verbinding en aandacht voor elkaar. Voor een kind is dat van levensbelang. Toen families nog meer bij elkaar woonden werd de aandacht voor kinderen meer gedeeld. Nu proberen we dat in het kerngezin voor elkaar te boksen. Best een inspanning. De komende feestdagen zijn voor ons momenten om daarin als familie samen rijkelijk te delen. Leuk dan te zien hoe een ouder nichtje zich bijvoorbeeld kan ontfermen over onze peuter, opa's en oma's opfleuren van jong grut over de vloer en wij kunnen bijpraten met elkaar."

Ingrid

"Ik heb drie kleinkinderen, 11, 13 en 16 jaar oud en nog een 'bonus-kleindochter' van 16. De jongste van 11 haal ik éénmaal in de veertien dagen van school. Hij vraagt dan veel aandacht van mij. Zelf zegt hij dat hij bij oma nog fijn kind mag zijn. Dat gun ik hem en geef ik hem graag. Hij moet thuis al zo veel met de groten meedoen. Wel besef ik soms dat het ook genoeg kan zijn,

wat de aandacht betreft. Als we naar huis rijden dan komen we langs de McDonald's. Dan heeft hij trek en vraagt of we daar iets te eten kunnen halen. Heel consequent zeg ik dat we dat niet doen, maar bijvoorbeeld een keer voor zijn verjaardag. Als ik grenzen stel, heeft hij het idee dat het met geld te maken heeft.

Zonder ouders logeren alle kleinkinderen regelmatig bij ons of we nemen hen mee naar Frankrijk of naar de Wadden. Sinterklaas vieren we ook met zijn allen, het ene jaar surprises en het andere jaar met de dobbelsteen. Ze vinden dat allemaal gezellig. Het gaat om het spel en niet om de kleine cadeautjes waar iedereen voor zorgt.

Kinderen beïnvloeden elkaar natuurlijk sterk, maar ook de commercie speelt een rol. Ik hoorde van een app die kinderen spelenderwijs meeneemt om tot een verlanglijst te komen. Ouders kunnen dan met een druk op de knop alles online bestellen. Dat vind ik ongelooflijk over de top. Je creëert een vanzelfsprekendheid bij kinderen dat dit de normale wereld is. Ik zie wel dat de oudsten er op een andere manier mee bezig zijn dan de elfjarige. Zo ga ik met mijn kleindochter winkelen in de stad. Als ik haar iets wil geven, kijkt ze heel bewust of ze het wel nodig heeft.

Nu ze ouder worden merk ik dat het meer gaat over herinneringen. Dat vind ik hoopvol. Maar bovenal vind ik het altijd een genoegen als we hen om ons heen hebben."

Trudy Schreuder Goedheijt

Kerst Jonge Remonstranten

Zondag 17 december, Geertekerk

Zondagmiddag 17 december vieren de jonge remonstranten kerst in de Geertekerk. Er is lekker eten, mooie muziek en een goed verhaal van Madelief Brok. Maar ook veel tijd en ruimte om elkaar te spreken en (kerst)gedachten met elkaar te delen. En wie weet nog een kerstpubquiz.

Wil je meedoen? Geef je op bij Roosmarijn Luiken, roosmarijnluiken@gmail.com.

Start: 17.00 uur, einde rond 21.00 uur.

Genoeg bestraft?

In het licht van het thema **Genoeg** kwam ook het begrip 'genoegdoening' naar voren. Dat begrip doet vooral denken aan de wereld van rechtspraak. Daarom ging ik in gesprek met Rolf en Paulies de Groot - van Dijken, die beiden bij de rechterlijke macht hebben gewerkt. Twee bevlogen juristen, die hoewel ze beiden recent met pensioen zijn gegaan, voorlopig nog meer dan genoeg (!) betrokkenheid bij hun vakgebied voelen.

Betrokken bij de Geertekerk

Van huis uit zijn zij beiden niet met kerkgang of geloof grootgebracht. Paulies: "Een aantal jaren geleden kreeg ik toch meer behoefte aan verdieping. Via bekenden maakte ik kennis met de Geertekerk. Na het volgen van een oriëntatiecursus bij Florus Kruyne ben ik toegetreden. Momenteel zit ik in de kerkenraad." Rolf vult aan: "Een jaar na Paulies ben ik ook op cursus gegaan – bij Tina Geels – en toegetreden. Ik ben toen ook gedoopt. Sindsdien heb ik verschillende vrijwilligerstaken in de landelijke Remonstrantse Broederschap vervuld."

Juridische loopbaan

Paulies: "Na mijn studie was ik eerst acht jaar advocaat, en daarna, van 1983 tot 1996 rechter in Utrecht. Vervolgens ging ik aan de slag bij het Gerechtshof in Den Bosch. Ik heb mij altijd beziggehouden met civiel recht*, onder meer familierecht en letselschadezaken. Daarnaast was ik jarenlang betrokken bij het tuchtrecht voor advocaten." Rolf: "Ik heb altijd bij de rechterlijke macht gewerkt op het gebied van strafrecht: als officier van justitie, als advocaat-generaal bij het Gerechtshof Den Bosch en als officier van justitie in Rotterdam. Fraude en georganiseerde criminaliteit vormden vaak de hoofdmoot. Van 2000 tot 2006 werkte ik bij wat nu heet de Autoriteit Financiële Markten. Vanaf 2006 werkte ik bij het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden. En daarnaast was ik onder meer 30 jaar werkzaam in het

tuchtrecht voor het betaalde voetbal."

Genoegdoening in het strafrecht

Rolf: "Naast preventie is vergelding een van de hoofddoelen van strafrecht." "Dat is niet hetzelfde als wraak", vult Paulies aan. Rolf: "Precies. Wraak is het 'oog om oog, tand om tand'- principe. Vergelding – de juridische term voor genoegdoening – is de gedachte dat de overheid namens de burgers een straf kan opleggen om zo het verstoorde evenwicht te herstellen. Bij strafrecht gaat dus de meeste aandacht uit naar de dader: is die schuldig? Zo ja, welke straf is daarbij passend? Vanuit de beleving van een slachtoffer van een misdrijf is genoegdoening uiteraard heel persoonlijk gekleurd. Het valt te begrijpen dat bijvoorbeeld mensen die een dierbare hebben verloren door iemand die een ongeluk heeft veroorzaakt, heel verschillend denken over wat 'genoeg' aan straf zou zijn. Maar het gaat om rechtsgelijkheid. Als strafrechter bekijk je wat in vergelijkbare gevallen is opgelegd. Soms is het lastig om dan een heel emotionele slachtofferverklaring aan te horen. Uiteraard heb je begrip voor de emoties, maar als rechter moet je zo eerlijk en dus objectief mogelijk kijken en oordelen."

Genoegdoening in het civiel recht

Paulies: "In het civiel recht is eigenlijk geen

sprake van genoegdoening door een dader te straffen, maar bepalen de partijen zelf wanneer het 'genoeg' is: stemmen ze bijvoorbeeld in met een voorgestelde schadevergoeding? Of blijven partijen elkaar bestrijden? Vooral bij familierecht kan het voorkomen dat mensen niet bereid zijn om samen naar een compromis te zoeken, maar iets tot op het bot willen blijven uitlechten. Natuurlijk kan een uitspraak dan een (voorlopig) eind maken aan een conflict. Maar eigenlijk hoop je op een werkelijk tot elkaar komen door bijvoorbeeld goed over en weer uit te laten spreken wat de grieven zijn; denk aan het programma 'de rijdende rechter'. In het civiel recht is er zeker de laatste jaren meer aandacht voor 'de blik naar voren'. In plaats van tot achter de komma te strijden over de hoogte van een schadevergoeding, kun je je ook richten op de vraag: Wat heeft iemand nodig om weer verder te kunnen? Die insteek werkt constructiever."

Kortom

In het civiele recht zijn het dus de partijen zelf, die onderling bepalen wanneer het 'genoeg' is. In het strafrecht is het de rechter die namens de hele maatschappij moet oordelen welke straf genoegdoening biedt. Realiseer je daarbij wel, stelt Rolf tenslotte: "Strafrecht kan niet alles oplossen."

Jan van Aller

** Civiel (burgerlijk) recht gaat over verhoudingen tussen rechtspersonen onderling, dus burgers en bedrijven of instellingen. Kenmerkend voor het burgerlijk recht is dat betrokkenen zelf het recht moeten activeren en zelf kunnen bepalen hoever ze doorgaan met een eenmaal gestarte procedure. Het strafrecht regelt vanuit de overheid het bestraffen van ongewenst gedrag. In het strafrecht oordeelt de rechter of iemand een strafbaar feit heeft gepleegd en daarvoor gestraft moet worden (bron: wikipedia).*

Wat mij gelukkig maakt

Ik geef de pen door

Ik heb genoeg en ben gelukkig. Vroeger had ik niet genoeg, maar was ik meestal toch gelukkig. Ik ben nu getrouwd en heb een baan met zinvol en leuk werk. Als ik thuiskom laat mijn vrouw mij weten dat ze het goed vindt wat ik doe. Verder heb ik een dak boven mijn hoofd en voldoende en gezond te eten. Dat allemaal samen maakt dat ik genoeg heb.

Vroeger had ik niet genoeg, vooral in mijn studententijd. Ik had wel een dak boven mijn hoofd en genoeg te eten, maar ik was op zoek naar zingeving, omdat ik niet tevreden was.

Waarom was ik ontevreden? Vroeger had ik niet zo'n leuke vrouw, nu wel. Ik had nog de illusie aan allerlei coole dingen mee te moeten doen en ik was gevoeliger voor de mening van leeftijdsgenoten. Met de tijd loste zich dat op. Ik schrijf het nu makkelijk op, maar het betekent veel voor me en ik heb er lang over getobd.

Verder zie ik dat het democratisch-kapitalistische systeem van onze westerse sa-

menleving ons aanspoort om altijd meer te willen. In Nederland zijn we trots dat we over het algemeen niet materialistisch zijn. Maar ook mijn generatie (geboortjaar 1992) wil altijd meer: we vragen steeds meer van onszelf, bijvoorbeeld meer unieke reizen, meer sportieve prestaties, meer zelfopoffering, hogere oplei-

dingen en betekenisvoller werk. Dat kan natuurlijk allemaal niet en het maakt ongelukkig. Ik vermoed dat het vrouwen harder treft dan mannen, omdat vrouwen gevoeliger zijn voor sociale druk.

Enige jaren woonde ik in Duitsland en mijn vrouw komt oorspronkelijk uit Oost-Duitsland. Daar heb ik een contrast ervaren. Ik had meer het gevoel er te mogen zijn en betekenisvolle dingen te doen, ondanks dat ze misschien helemaal niet zo uniek of bijzonder zijn.

We lijden aan zelf-optimalisatie die desondanks tot 'zinloosheid' voert. Dit lijkt op een oud verwijt van het voormalige Oostblok: de zogenaamde 'ziellozigheid' van de westerse maatschappij. Een belangrijke deugd van de Geertekerk vind ik dat ze traditionele waarden ontdekt van enkele nare dogma's die door de eeuwen heen zijn opgelopen en deze waarden helpt herwaarderen voor een dorstend publiek.

Nicolaas van der Voort

Bijeenkomst

Avond met Eva Meijer

'Communiceren met stekels en veren. Wat dieren ons kunnen leren'

In samenwerking met het Apostolisch Genootschap en de landelijke remonstranten organiseren we een avond met Eva Meijer. Zij is filosoof, schrijver en kunstenaar. Aan de hand van haar boek 'Wanneer dieren spreken' zal ze vertellen over hoe dieren communiceren, samenwerken en omgaan met conflicten. En over wat wij, als menselijke dieren, daarvan kunnen leren.

Meer info: <https://evameijer.nl/indexne.html>.

Medewerking wordt verleend door Hans Alma (hoogleraar geestelijke zorg en religieus-humanistische zingeving aan de VU) en het Vocaal Theologisch Ensemble (onder leiding van Hanna Rijken).

Plaats: Geertekerk

Datum: 29 februari 2024

Tijd: 20.00-22.00 uur

Genoeg is genoeg

Vaak zijn de reclameblokken op tv handig om even iets anders te doen, maar soms blijf ik automatisch kijken. En dat doe ik met steeds meer verbazing: al die moeite om onze kooplust aan te wakkeren, voor producten die niet bepaald noodzakelijk zijn... Hoeveel grondstoffen en energie zouden wel niet bespaard kunnen worden als we wat minder spullen zouden produceren en consumeren? En zouden we die spullen dan echt missen?

Groei van de economie lijkt een doel op zich te zijn geworden. Ik begrijp heel goed dat er meer geproduceerd moet worden om te voorzien in de behoeften van een groeiende bevolking, maar groei omwille van de groei? Waarom staan de groei van welzijn en de eerlijke verdeling van welvaart niet centraal? In mijn jeugd werd deze discussie gevoerd door economen als Bob Goudzwaard en Jan Tinbergen, wellicht ook voor u nog bekende namen. Die discussie leek wat verstomd, maar tegenwoordig zie ik steeds vaker begrippen als 'ontgroei' (degrowth) en 'postgroei' voorbij komen. Betekenis-economie expert Kees Klomp en econoom Paul Schenderling zijn voorbeelden van Nederlanders die nu een soortgelijk maatschappelijk debat stimuleren en zich inzetten voor concrete en hoopvolle verandering.

In balans

Paul Schenderling schetst 'een Nederland dat binnen de draagkracht van de aarde leeft, terwijl mensen gelukkiger zijn geworden en de welvaart van verreweg de meeste Nederlanders intact is gebleven'. Ik ben benieuwd hoe we daar kunnen komen en wat ik daar zelf aan kan doen! Op donderdagavond 18 januari hoop ik daar meer

over te ontdekken: Paul Schenderling verzorgt dan een thema-avond over duurzaamheid en postgroei in de Geertekerk (zie Diaconale Geluiden pagina 20). Ondertussen gebruik ik de reclameblokken om verder te lezen in zijn boek 'Er is leven na de groei'.

Mirjam Minderman-de Niet

Bezorgd

Het geweld van de oorlog tussen Israël en Hamas, de vreselijke beelden van de vele onschuldige slachtoffers. De mensen in Gaza die geen enkele veilige plaats meer hebben om naar toe te vluchten. Dat raakt ons diep.

In Zeist, in de wijk waar ik woon, is de angst, de argwaan, het wantrouwen van mensen voelbaar en dit wordt elke dag groter. Mijn joodse vrienden durven zich

vaak niet meer te laten zien en de moslims in de buurt zijn bang om aanhanger van Hamas genoemd te worden. Dat maakt me bevreesd en zeer bezorgd.

Met het Platform voor Religie & Levensbeschouwing Zeist hebben wij contact gezocht met de gemeente om in samenwerking met hen een bijeenkomst van verbinding te organiseren, als licht van hoop en vrede in deze donkere tijd. Met de Vredesgroep van de Geertekerk proberen we ook

zo'n bijeenkomst te organiseren in samenwerking met de gemeente Utrecht. Wij raden iedereen aan op de website van PAX te kijken (<https://paxvoorvrede.nl/>). Bewonderenswaardig, moedig en hoopvol hoe PAX in de oorlogsgebieden tracht hulp te bieden.

*Vredesgroep, Ellen de Boom mede namens
Iris Wevers en Pauline Huidekoper*

Welkom in het jaar nul op kerstavond

Toen ze het kerstspel schreef dat op kerstavond door zo'n twintig kinderen zal worden opgevoerd, was ze dertien jaar. Inmiddels is ze veertien. Vorig jaar begin december kreeg ze ineens een goed idee voor een kerstspel. Dat was te laat voor een opvoering op kerstavond 2022. Dit jaar werkte ze in mei/juni haar idee uit. Helemaal op tijd voor komende Kerst. Een gesprek met de schrijfster van het kerstspel 2023: Elizabeth van Groningen Schinkel.

Verrassing

Elizabeth woont met haar ouders, zus Catharina en kat Olympia in Bilthoven en zit in de tweede klas, de expressieklas, van het Openbaar Lyceum Zeist. Ze houdt van piano spelen, knutselen en atletiek. Schrijven vindt ze niet zo leuk. Maar ja, toen ze zo'n goed idee had voor een kerstspel is ze toch achter de laptop gaan zitten. En zo kwam het spel 'Welkom in het jaar nul' tot stand. "Er zitten allerlei grappige dingen in en ook kleine kinderen kunnen meedoen. Die mogen zich verkleden als engel, herder of schaap en dan lopen ze gewoon met de rest mee. Het gaat over een tv-programma 'Welkom in de geschiedenis'. Op Zapp is dat programma te zien. Dit spel heeft dezelfde opzet. Het programma wordt gepresenteerd door een vrolijke, mooi geklede mevrouw die perfect is opgemaakt. Mensen uit het verleden worden voor een uurtje naar de hypermoderne studio gehaald. In dit geval zijn dat mensen en dieren uit het kerstverhaal. En vanuit het heden in de tv-studio wordt dan weer teruggeblikt op het verleden. De gasten gaan ook weer terug naar het verleden. Kortom, een hele tijdreis. Maar ik ga er verder niet veel over vertellen, want het moet wel een verrassing blijven", aldus Elizabeth.

Komt allen tezamen

"Toen ik het af had, heb ik het aan Marthe gemaïld en daarna aan Claartje, die kerstavond dienst heeft. Ik ben toen een paar

keer bij het overleg over kerstavond geweest. Iedereen vond meteen dat dit spel opgevoerd moest worden. Het is een samenwerking van oud en jong. Kinderen doen alle rollen. Ouders helpen met het decor en kleding. Maarten zoekt liedjes uit en er komt weer een orkest met volwassenen en misschien ook kinderen. Wie weet is er een koor. Samen met een volwassene doe ik de regie. Kinderen maken zelf een poster en flyer, want we willen nog wel wat reclame maken, zodat de kerk lekker vol zit. Het wordt super gezellig en sfeervol. Iedereen moet echt komen. Natuurlijk de ouders en opa's en oma's, maar ook andere mensen uit de Geertekerk."

Nu of nooit

"Kerstspelen vond ik altijd heel leuk toen ik bij het verteluur zat. Dat is mijn motivatie geweest om met het idee voor dit spel, dat zomaar in mij opkwam, aan de gang te gaan. Wie weet inspireert het andere jongeren (of ouderen) om ook eens zoiets te proberen. Ik vind het geweldig dat mijn stuk wordt opgevoerd! Zo kunnen mensen

zien wat kinderen kunnen en doen en hebben ze ook nog een mooie avond."

Gevraagd of ze volgend jaar nog eens een kerstspel gaat schrijven, is ze stellig. "Dit ga ik niet meer doen. Als mensen een stuk van mij willen zien, moeten ze dit jaar komen!"

Magisch

Er zijn twee dingen die Elizabeth (en haar zus die meeluistert) het allermooist vinden aan de kerstavond in de Geertekerk. Ze vinden alles sowieso leuk, maar de generale repetitie op de middag voor de uitvoering met aansluitend de gezamenlijke maaltijd is een hoogtepunt. "Er heerst dan een beetje spanning, maar ook voorpret. De schmink is grappig en iedereen heeft er zin in." En tenslotte de reis naar huis. "Ik vind het echt zo mooi om door het donker naar huis te gaan na een kerstavond. Je kunt naar de sterren kijken en overal zijn lichtjes. Echt magisch!" Voor iedereen dus die de magie van Kerst wil ervaren: 24 december 19.00 uur in de Geertekerk.

Ineke Ludikhuizen

Knip de poster uit en hang hem in het portiek, voor het raam of op een andere zichtbare plaats!

U BENT UITGENODIGD VOOR HET KERST SPEL

Welkom in het jaar 0

Geniet van een
spetterende kerstshow
in de Geertekerk. Jong
en oud zijn welkom. U
zult een geweldig leuke
avond beleven.

Datum: 24 december
Tijdstip: 19:00 uur
Plaats: Geertekerk,
Geertekerkhof 23 Utrecht

‘Zorg voor de aarde’ in Marokko

Met het Utrechts Platform voor Levensbeschouwing en Religie (UPLR) was ik begin oktober met vijf andere Geertekerkers een aantal dagen in Marokko. De groep van ruim 25 deelnemers bestond voornamelijk uit leden van Utrechtse kerken, de Omar Al Farouq moskee en de Liberaal Joodse gemeente. Wij verbleven in de mooi gelegen stad Essaouira aan de Atlantische kust. Samen met lokale deelnemers vanuit de Association Essaouira Mogador hielden we een conferentie over ‘Zorg voor de aarde’.

Vooraf vond ik het wel dubbel om hiervoor ruim drie uur in het vliegtuig te zitten en ook nog drie uur in de bus. Maar als je elkaar in de wereld nog wilt ontmoeten en belangrijke thema's wilt bespreken, kunnen zulke reizen toch nodig zijn. Want juist de ontmoeting met mensen ter plaatse was een belangrijk element. Voordat we in de ‘collegebanken’ plaatsnamen konden we Essaouira verkennen, een stad met een bijzondere geschiedenis waar ooit veel joden woonden. Vanaf 1948 zijn velen weggetrokken naar Israël. Maar hun sporen zijn nog overal aanwezig en worden als nationaal erfgoed goed bewaard en gerestaureerd en hun verhaal wordt verteld en doorgegeven. Er zijn enkele synagogen en een grote joodse begraafplaats. En onze bijeenkomsten vonden plaats in Bayt Dakira (Huis van Herinnering), een oud joods huis (nu museum) met ook een huissynagoge, die nog dienst doet.

Deze geschiedenis werd extra actueel, omdat daags voor ons vertrek de aanslagen van Hamas in Israël hadden plaatsgevonden. Die hielden ons allemaal bezig, en met name natuurlijk onze joodse medereizigers. Op de derde dag ging onze conferentie van start en kwamen duurzaamheid, klimaatverandering, waterbeheer en andere thema's aan bod. Dat water in Marokko een heel ander onderwerp is dan bij ons kwam duidelijk naar voren. In een land met veel

woestijn is het bewaren ervan een grote uitdaging, net als het stimuleren van meer groen (bossen en plantages) dat water vasthoudt en ook regenval bevordert. We zagen dat onder andere langs de hoofdweg van Essaouira naar Marrakech. Vergroening daar lijkt goed te slagen. Het project wordt ‘Le Maroc vert’ genoemd.

James Kennedy, hoogleraar moderne Nederlandse geschiedenis, reisde ook mee, evenals zijn zoon, student Perzisch en Arabisch. Zijn talenkennis bleek goed van pas te komen. Kennedy hield een voordracht* over de rol van religies bij de omgang met de aarde. Hij besprak een aantal strategieën waarmee zij een bijdrage kunnen leveren zoals onderwijs, deelname in burgerlijke ondernemingen, verbinding zoeken met de beleidsmakers en bruggen slaan naar andere religies en overtuigingen dan die van jouzelf. In kleinere workshops spraken we ook met Marokkaanse studenten Toerisme, die aan de conferentie deelnamen. Deze jongvolwassenen bleken zeer betrokken te zijn bij duurzaamheid, ook omdat in de toeristische sector verschillende belangen samenkomen. Zij vonden deze contacten belangrijk, omdat die ook een verbinding geven met West-Europa. Aan het einde van de conferentie, waaraan de Marok-

kanse TV aandacht besteedde, werd een slotverklaring (zie voor volledige verklaring utrecht.remonstranten.nl) opgesteld.

De belangrijkste acties voor de betrokken organisaties zijn:

- bijeenkomsten organiseren in eigen omgeving om mensen te interesseren voor het thema ‘Zorg voor de aarde’;
- mensen op de hoogte blijven stellen van de gevaren die zich voor kunnen doen zoals overstromingen en droogte;
- scholen proberen te stimuleren om aandacht te geven aan ‘Zorg voor de aarde’;
- voortzetten van de interreligieuze dialoog, niet alleen op politiek en wetenschappelijk niveau, maar ook als gesprek tussen burgers;
- elkaar informeren over waardevolle initiatieven die gezamenlijk kunnen worden uitgevoerd.

Al met al een ambitieuze uitkomst, maar die hoort ook bij een grensoverschrijdend thema en internationale uitwisseling. Ik hoop dat we er ook vanuit de Geertekerk verder handen en voeten aan kunnen geven.

Lense Leijzen

*De voordracht van James Kennedy kunt u bij mij opvragen

Wat steekt je? Waar veer je van op?

In deze rubriek komen mensen aan het woord rondom het jaarthema van de **RGU Stekels en veren**. Wie ook iets wil delen in deze rubriek is van harte welkom. Stukjes van ca. 200 woorden ontvangt de redactie graag: redactie@geertekerk.nl.

Ton in 't Veld

Regelmatig loop ik naar mijn pedicure voor een weldadige behandeling van mijn voeten. We kennen elkaar nu een paar jaar en weten iets van elkaars wel en wee. Zij is ernstig ziek geweest, ik moet leren omgaan met mijn verminderde mobiliteit. En we schelen ruim dertig jaar, denk ik. In het voorjaar vertelde ze mij van haar heerlijke week in Spanje. In de zomer ging ze nog naar Griekenland en in oktober weer naar Spanje. Ik probeerde blij voor haar te zijn, maar intussen gingen mijn stekels recht overeind staan. "Hoe kom je erbij om in deze tijd drie keer per jaar naar de zon te vliegen?" dacht ik in stilte, maar ik zei niets.

Tot mijn stekels langzaam zachter werden. In 'mijn tijd' vloog ik ook naar de zon en naar andere vakantiebestemmingen. In de jaren zestig, zeventig, tachtig hadden we het nog niet over het milieu, hooguit over de zure regen en de 'grenzen aan de groei'. Pas daarna begon het besef te dagen dat het zo niet verder kon.

Wie ben ik dan om haar die reizen te misgunnen? De stekels naar haar zijn verdwenen, er zijn zachte veren voor in de plaats gekomen. Heerlijk dat ze na een zware tijd en een hopelijk blijvende verbetering van haar gezondheid zo heeft kunnen genieten.

Hetty Zock

Wat me altijd erg frustriert en boos maakt is hoe professionals – vooral in de zorg en het onderwijs – beknot worden door regels en protocollen. Ze mogen hun praktijkervaring en mensgerich-

te benadering niet inzetten. Hoewel, het kan ook anders. Mijn vader, die Alzheimer had, is jarenlang opgenomen geweest in een verpleeghuis. Een van de verzorgenden, de struise Maria, ging regelmatig met hem op het balkon staan zodat hij zijn pijp kon roken – en zij haar sigaret. Allemaal niet conform de regels natuurlijk. Maria was ook de enige die hem onder de douche wist te zetten (waar hij een bloedhekel aan had). Dat deed ze door hem decisief vast te pakken en bij zijn voornaam aan te spreken – "Kom, Guus, we gaan onder de douche" – in plaats van het ver-eiste 'meneer Zock'. Fijn dat er zoveel Maria's zijn, die om de regels en protocollen heen manoeuvreren en als het nodig is aan hun laars lappen! Hopelijk lukt het hen (en ons als kiezers/burgers) managers en politici te overtuigen om de regels en protocollen zelf meer praktijk- en mensgericht te maken. Gelukkig klinkt de roep hierom steeds sterker. Via het zogeheten 'Experiment Onderwijszorgarrangementen' wordt er ook al meer maatwerk geboden. Al is daar dus wel weer nieuwe regelgeving voor nodig...

Machteld Schothorst

Ooit liep ik met een vriendin weg van huis. Niet omdat we boos waren of opstandig, maar voor het avontuur. Een rugzak bij ons met daarin brood en een pot jam uit de keukenkast. Na een flinke

wandeling – alweer onderweg naar huis – pikte een politieauto ons op en bracht ons naar huis. Mijn moeder was boos en stuurde mij naar mijn kamer. Ik mocht niet mee eten aan tafel. Mijn vriendin werd thuis met open armen ontvangen: "Wat fijn dat je er weer bent. We waren ongerust."

Wat is beter? De stekels van mijn moeder of de veren van de moeder van mijn vriendin? Mijn moeder zei altijd: "Als ik niet van jullie zou houden, zou ik geen straf geven." Soms zijn stekels nodig.

Toen ik zelf moeder werd, vond ik straffen lastig. Ik geloof niet dat ik een strenge moeder was.

En nu deel ik straffen uit in mijn beroep als strafrechter bij de rechtbank in Utrecht. Die straffen worden niet uit liefde gegeven. De maatschappij wil genoegdoening voor het kwaad dat is aangericht. Een ste-kelig vak? Misschien, maar er zijn ook veren. Elke verdachte is een medemens van wie de schuld niet vast staat. Graag wil ik zijn verhaal horen. Wat is er gebeurd? Hoe kijkt hij er tegenaan? Hoe is het zo gekomen? En hoe kijkt hij er op terug? Ook bij een bekentenis is er een verhaal. En bij het geven van een straf kijk je òók naar het effect van de straf op het leven van deze mens. Schiet hij er iets mee op? Schiet de maatschappij er iets mee op? Hoe kunnen we hulp en straf combineren? In de rechtszaal dus zowel stekels als veren.

Terug naar de twee moeders. Beiden handelden uit liefde en bezorgdheid. En wij? Weglopen hebben we niet meer gedaan. Al hebben we nog wel eens kattenkwaad uitgehaald.

Marieke Fonk

Onlangs was ik weer aan de beurt om te kosten bij een zondagsdienst. Wel even doorbijten om vroeg op te staan en op de fiets te stappen (met regen). Maar ik word altijd blij van zo'n stille zondagochtend, het prille licht, de slaperige stad zonder verkeer.

Eenmaal in de kerk is het aanpoten en ook plezier maken met mijn medekoster. Uit milieuoogpunt zijn de papieren bekertjes vervangen door stenen bekertjes. Voor deze dienst van woord en tafel schenken we een slokje wijn of druivensap in ruim 100 glaasjes. Dat blijkt niet eens genoeg, maar we lossen het met een saamhorig gevoel op: er is genoeg voor iedereen! Fijn dat zoveel mensen genieten van een mooie dienst. Maar ja, alles moet ook weer afgewassen en opgeruimd.

Na de dienst komen veel mensen een kopje koffie halen. We schenken de bekertjes halfvol omdat ze twee keer zoveel inhoud hebben als de papieren bekertjes. En dan gaan mijn stekels overeind als weer iemand zegt: "Zo'n Haags bakkie, doe er nog eens wat bij". Uitleg levert "oh ja" op, "maar doe er toch maar wat bij". Ik wil zeggen: Dan ook een dubbele vrijwillige bijdrage. Maar ik slik het in en schenk bij. Na afloop is niet eens alle koffie op, dus waar maak ik me druk om! En dan, onder het afwassen ervaar ik weer veren. Het ontroert me elke keer weer dat we gezamenlijk, ieder met een eigen taak, klein of groot, zo'n prachtige dienst neerzetten en zo'n mooie gemeenschap vormen! Ik fiets blij naar huis, de zon schijnt.

Dialogoog in beweging

Op donderdag 26 oktober jl. was door de werkgroep Maatschappelijke Dialogoog een dialogoogavond gepland met leden van de Omar Al Farouq moskee en andere geloofsgemeenschappen, waaronder de liberaal joodse gemeente Utrecht.

Voorafgaand aan de datum liet de voorzitter van de Omar al Farouq moskee ons weten dat het zeer zware dagen zijn en dat ze er vanuit de moskee niet bij kunnen zijn. Na de aardbeving in Marokko, nu ook de oorlog in het Midden-Oosten. In de woorden van de voorzitter: "De gemeenschap is aan het rouwen en heeft het zwaar te verduren".

Omdat we deze dialogoogavond niet wilden houden zonder de deelnemers vanuit de moskee heeft de werkgroep met pijn in het hart besloten de geplande avond uit te stellen. We hebben ons intense medeleven uitgesproken en hopen dat er licht mag doorbreken in deze duistere tijden. Op dit besluit kwamen reacties binnen met begrip,

maar ook reacties die aangaven dat het juist in deze tijd van spanning en verwarring belangrijk is elkaar op te zoeken en te spreken. En dat laatste onderschrijven we natuurlijk van harte.

Medio november bezochten we als werkgroep de moskee en de liberaal joodse gemeente. De gesprekken waren betrokken en roerend en werden zeer op prijs gesteld. Natuurlijk kwam de vraag op hoe we met elkaar in gesprek kunnen blijven; de dialogoog moet voortgaan. De werkgroep gaat zeker na hoe en wanneer dit kan.

Graag zien we elkaar op een later moment om de dialogoog met elkaar te voeren. Want juist in de huidige omstandigheden is deze zeer nodig.

*Werkgroep Maatschappelijke Dialogoog RGU
Inge van de Pavoordt, Tom Harkema,
Lense Lijzen, Arthur Modderkolk*

Werkgroep eredienst

Kaarsje aansteken

Sinds een paar maanden staat er in de Geertekerk een kaarsentafel. Hier kunt u een lichtje aansteken voor iemand die u onder de aandacht van God wilt brengen of eenvoudig als een gebed zonder woorden. Deze kaarsentafel staat, de kerk binnenkomend, rechts vooraan in de zijbeuk. Nog niet opgevallen? De bedoeling is dan ook dat u wat uit het zicht een kaarsje aan kunt steken.

Voorlezers gevraagd

Regelmatig lezen kerkenraadsleden tijdens de dienst de teksten uit de bijbel voor. We zouden graag de kring van voorlezers willen uitbreiden. Wie zou graag zo nu en dan willen lezen tijdens de dienst? U wordt tijdig benaderd door de dienstdoende predikant, zodat u zich kunt inlezen.

Opgeven bij Elja Algra van de werkgroep eredienst sp137977@telfort.nl of 06-16864219.

Oproep

Redactielid welkom

Met veel genoegen maken wij zes maal per jaar de Geertebrief. Sommige redactieleden doen dit al vele jaren.

Wie blij is met ons blad en affiniteit heeft met deze vorm van communicatie is van harte welkom om aan de redactie deel te nemen.

Het redactiewerk kent diverse facetten, zoals schrijven, redigeren, interviewen, beeldmateriaal zoeken, corrigeren. De taken op dat vlak hebben we onderling verdeeld. We vergaderen 6 keer per jaar.

Belangstelling kenbaar maken of nadere informatie vragen kan bij Trudy Schreuder Goedheijt, eindredacteur of via redactie@geertekerk.nl.

Getuigen van de worstelingen van een leven onder bezetting

De rol van EAPPI op de Westelijke Jordaanoever

De afgelopen weken denk ik veel aan Aisha en Nabil, een ouder Palestijns echtpaar bij wie ik dit voorjaar regelmatig op bezoek kwam als internationaal waarnemer.

Van maart tot juli verbleef ik voor EAPPI – Oecumenisch Begeleidingsprogramma in Palestina en Israël – in Jericho, op de Westelijke Jordaanoever. EAPPI werd in 2002 opgericht door de Wereldraad van Kerken, om gehoor te geven aan de oproep van lokale kerkleiders tot internationale aanwezigheid in de bezette Palestijnse gebieden. Het programma wordt ondersteund door partnerorganisaties verspreid over de hele wereld, van Colombia tot Zuid-Afrika, van Japan tot Noorwegen. PAX is de sturende organisatie vanuit Nederland. Geloof & Samenleving (G&S) maakt het programma mede mogelijk door PAX financieel te ondersteunen.

Het programma kent een aantal belangrijke pijlers: geweldloosheid, principiële onpartijdigheid, beschermende aanwezigheid, het monitoren van mensenrechtenschendingen en het steunen van lokale vredes- en mensenrechtenbewegingen. De aanwezigheid van internationale waarnemers in de bezette Palestijnse gebieden biedt extra bescherming aan lokale bewoners en zorgt

ervoor dat onrecht niet ongezien blijft.

Als waarnemer was ik getuige van de dagelijkse worstelingen van een leven onder bezetting, zo ook die van Aisha en Nabil. Het echtpaar woonde in het noorden van de Westelijke Jordaanoever, in een huisje met prachtig uitzicht over glooiende heuvels en een nabijgelegen dorp. Iets hoger op de berg bevond zich een buitenpost van Israëlische kolonisten die Aisha en Nabil en hun burens dagelijks lastigvielen.

De kolonisten werden gedreven door de overtuiging dat ook de Westelijke Jordaanoever bij Israël hoort. Aisha en haar man stonden de verwezenlijking van deze overtuiging in de weg en kregen daarom te maken met pesterijen en intimidaties. De kolonisten reden met quadbikes rond de huizen van Aisha en haar burens, scholden en dreigden. 's Nachts schenen ze met zaklampen naar binnen. Soms gedroegen de kolonisten zich zelfs gewelddadig. Zo werd de elfjarige buurjongen van Aisha en Nabil tijdens het schapenhoeden eens zo hard gestompt dat hij er een bloedneus aan overhield.

Aisha en Nabil zijn, wat mij betreft, een schoolvoorbeeld van vreedzaam Palestijns verzet. Door 'simpelweg' op hun land te blijven – zo goed en zo kwaad als dat ging –

boden ze weerstand aan de dagelijkse pesterijen en intimidaties van de kolonisten. Sinds het begin van de oorlog tussen Israël en Hamas zijn Aisha en Nabil – onder dreiging van wapens – uit hun huis verdreven door de kolonisten. Ze zijn niet de enigen. De afgelopen weken berichtte de NOS over kolonisten die met steun van de Israëlische autoriteiten Palestijnen aanvallen op de Westelijke Jordaanoever. Ook de Israëlische krant Haaretz publiceerde onlangs een artikel over het toegenomen geweld door kolonisten.

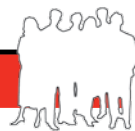
Zonder internationale aanwezigheid op de Westelijke Jordaanoever voltrekken deze mensenrechtenschendingen zich onopgemerkt. EAPPI, gesteund door G&S, probeert verhalen zoals die van Aisha en Nabil onder de aandacht te brengen, zodat hun strijd niet ongezien blijft.

Geerke Visser

Blogs

<https://paxvoorvrede.nl/nieuws/eappi-blogs-verzetsheldin-tegen-wil-en-dank/>
<https://paxvoorvrede.nl/nieuws/eappi-blogs-weggepest-door-kolonisten/>
<https://paxvoorvrede.nl/nieuws/eappi-blogs-uit-israel-en-palestina-zaadjes-van-hoop-tuinieren-in-bezet-gebied/>

Uit de kerkenraad...

Even voorstellen

Mijn naam is Martha Pikelharing. De Algemene Leden- en Vriendenvergadering van november stemde in met mijn toetreding tot de kerkenraad van de RGU. In het dagelijks bestuur zal ik de functie van secretaris gaan vervullen. In deze functie hoop ik bij te dragen aan de prachtige gemeenschap in de Geertekerk, die ik al lang bezoek, maar pas de laatste anderhalf jaar zeer regelmatig. Het geeft me veel en ik hoop dat ik iets kan teruggeven. Belangrijk is: ik voel me er thuis, het is een Huis dat goeds brengt.

Iets over mezelf

Ik ben geboren en getogen in Friesland: Menaldum en Leeuwarden. Na de studie geneeskunde in Groningen ben ik in het Wilhelmina Kinderziekenhuis in Utrecht opgeleid tot kinderarts en intensivist. Elf jaar later maakte ik de overstap naar het Diaconessenhuis.

Ongeveer vanaf 2005 ging ik me steeds meer interesseren voor bestuurlijk werk, zeker in ziekenhuizen. Dit resulteerde in een voorzitterschap van de medische staf waarvan het interessante was de dynamiek tussen organisatie, ziektekostenverzeke-

raars, staf, raad van bestuur en personeel. Wat betreft maatschappelijke activiteiten heb ik, met veel voldoening, tijd en energie besteed aan kinderen met een verstandelijke en/of lichamelijke beperking. Bij sportvereniging Kampong heb ik G-hockey en

LG-hockey opgezet. Tot vier weken geleden was ik voorzitter van Stichting Zorg de Iris, een ouderinitiatief dat een huis heeft gebouwd voor hun jongvolwassen kinderen met een verstandelijke beperking. De laatste vier jaar werk ik twee à drie maan-

den per één à anderhalf jaar in het Makunda Christian Leprosy and General Hospital in Assam, India. Nog steeds binnen de Kindergeneeskunde.

Ons gezin heeft altijd in Utrecht gewoond, mijn echtgenoot werkte in Den Haag en was later in Utrecht actief binnen de Utrechtse schoolvereniging, sportvereniging Kampong, het Utrechts Gilde en de vereniging Oud Utrecht. Hij is overleden en in een prachtig afscheid in de Geertekerk herdacht. Een afscheid in 'onze' kerk, zo was het ook gewenst.

We hebben twee dochters, die al lang geleden zijn uitgevlogen. Beiden zijn medicus, de oudste is tropenarts en huisarts, de jongste wordt geriater. Sinds een jaar is er een kleinkind.

Ik houd van sportieve uitdagingen: vele beklimmingen in de Alpen, later twee maal een marathon gelopen en twee keer de Elfstedentocht geschaatst. Dat zal ik niet meer herhalen. Ik geniet nu van wandeltochten in Engeland, Bretagne en vooral ook in Nederland, van zeilen in Friesland en op het Wad, van muziek maken (alt-, tenor-, en basblokfluit) en cultuur snuiven.

Cursus

Etty Hillesum, 'Dat onverwoestbare in mij'

Vorig jaar verscheen de biografie van Judith Koelemeijer over Etty Hillesum. Een rijke en gelaagde biografie van deze bijzondere vrouw. Etty Hillesum heeft met haar dagboeken diepe indruk op velen gemaakt. Zij wist een levenshouding van levensvreugde en lotsaanvaarding hoog te houden in een tijd van vervolging en onderdrukking. Ze had als joodse vrouw te lijden onder de vervolging die de nazi's instelden en is daar uiteindelijk ook aan ten onder gegaan. Naïef was ze geenszins, ze begreep waar de Duitsers op uit waren: 'Het gaat om onze ondergang en om onze vernietiging', schreef ze op 3 juli 1942.

Desondanks weigerde ze mensen te haten en vond zij in zichzelf een bron die haar in staat stelde om mentaal en spiritueel overeind te blijven: poëzie tegenover terreur, mystiek tegenover verwarring, liefde tegenover macht, schoonheid tegenover vervolging.

In deze kring zullen we een aantal dagboekfragmenten van Hillesum lezen, verbonden met episoden in haar leven.

De cursus wordt gehouden op de woensdagen 24 januari, 21 februari en 20 maart van 20.00 tot 22.00 uur in de Bovenzaal van de Geertekerk. Er zijn nog slechts enkele plaatsen beschikbaar: opgave bij Marthe de Vries, marthedeuries@dds.nl.

De cursus zal in dezelfde periode gegeven worden in de Woudkapel in Bilthoven. Voor meer informatie zie: <https://woudkapel.nl/agenda/>.

Een bewogen geschiedenis

Aflevering 12: Tussen erfgoed en eredienst

Het is bijna een ritueel: voor een nieuwe aflevering van deze serie duik ik de boekhandel in, op zoek naar nieuwe boeken over de Utrechtse geschiedenis. En vooral: wordt hierin gerept over de Geertekerk? Mijn oog valt op het boek 'Wandelen over de Utrechtse stadswal: tekeningen van toen en foto's van nu' van Laurens Schoemaker, conservator historische topografie. Aan de hand van historische stadswaltekeningen van schilder Herman Saftleven* neemt Schoemaker de lezer mee langs de randen van de 17e eeuwse stad en plaatst er foto's van nu naast. Ook de Geertekerk duikt als 'kerk aan de rand' geregeld op. De koppeling tussen tekening en foto levert een fascinerend beeld op over de tijd die is vergleden en hoe de randen van de stad in die periode zijn verschoven. Het roept bij mij de vraag op hoe mensen uit de 17e eeuw aan zouden kijken tegen de huidige positie van de kerk in onze samenleving en meer specifiek van de Geertekerk? Wat vinden wij nog in dit kerkgebouw?

Afstoten of andere partijen toelaten

Vanuit mijn werkkamer op zolder heb ik zicht op de Sint Gertrudiskerk in de Utrechtse Rivierenwijk, die momenteel gerenoveerd wordt. Binnenkort zal in deze kerk een sportschool verrijzen en heb je vanaf je hometrainer uitzicht op de beeltenis van St. Gertrudis. Het kost mij moeite om aan dit beeld van een sportschool in een kerk te wennen. Ook in de wijk maakt het meerdere emoties los: onrust over mogelijke geluidsoverlast, maar er rijst ook de vraag: wat gebeurt er met onze kerk? Een kerk, die al verschillende generaties met ons meereist. Het is bijzonder om deze betrokkenheid in de wijk bij dit gebouw te ervaren. Het doet me denken aan de sloopplannen voor de Geertekerk in de jaren vijftig, die een volksbeweging op gang brachten om dit koste wat kost te voorkomen. In deze tijden van ontkerkelijking komt de vraag wat te doen met het gebouw nog sterker naar voren. Als kerkelijke gemeente sta je voor de keus: afstoten of kan je het gebouw beschikbaar stellen voor andere partijen?

Tussen erfgoed en eredienst

Eind september bezoek ik het symposium 'Tussen erfgoed en eredienst' naar aanleiding van het boek van religiewetenschapper Elza Kuyk. Zij onderzocht het meervoudig gebruik door verschillende religieuze en seculiere partijen. Wat kan dit opleveren? Wat zijn obstakels hierin? De Geertekerk is één van de vier oude stadskerken die Kuyk analyseert. In haar conclusie stelt ze dat er volop kansen liggen voor kerken, als ze besluiten om de kerk door verschillende partijen te laten gebruiken, bijvoorbeeld voor tentoonstellingen, concerten en dansvoorstellingen. 'Het haalt meer van de rijkdom van deze monumenten naar boven en kerken krijgen de publieke functie weer terug.' Ook als niet trouwe kerkganger merk je dat deze ruimte iets met je kan doen. Tijdens het symposium illustreert één van de sprekers dat treffend. 'Tijdens een rondleiding zei een bezoeker dat het kerkgebouw voor hem niet het huis van God was en niet iets heiligs had. De rondleider knikte begrijpend en vroeg: 'Waarom fluister je dan zo?''

De Geertekerk als theater

Over de Geertekerk schrijft Kuyk dat de RGU altijd voor samenwerking met andere partijen heeft gekozen en dat dit het afgelopen decennium is geïntensiveerd door de samenwerking met Heirloom. De Geertekerk leent zich hier als gebouw ook ultiem voor. Kuyk schrijft: 'De Geertekerk bevat geen restanten van katholieke objecten. Het wat lege en stille verbindt zich vooral goed met het daglicht en met de rust van de omgeving van het kerkgebouw. De vergelijking van het kerkgebouw met een theater lijkt op zijn plaats: het kerkgebouw biedt een open en uitnodigend podium en decor voor allerlei vormen van performances. Het kerkgebouw stelt zich vrij dienstbaar op aan de gebruiker, die de ruimte vrij mag invullen.' De Geertekerk als 'theater'. Het is een mooie aanvulling op de verschillende bestemmingen, die de Geertekerk door de eeuwen al heeft gehad; als kerk voor de katholieke gemeenschap, als opslagplaats, als stal, of als opvangplek voor vluchtelingen. Ze passeren allemaal weer de revue tijdens het symposium.

Na deze middag bekijk ik de Geertekerk ook weer met andere ogen en realiseer me hoe gemakkelijk deze plek geschikt te maken is voor andere partijen, bijvoorbeeld doordat er gekozen is voor stoelen in plaats van kerkbanken. Desondanks heeft dit geen effect op de sfeer in het gebouw. Het is nog steeds de plek die rust ademt en waar je voelt dat generaties jou op deze plek zijn voorgedaan. Of zoals Elza Kuyk het in *Adrem* verwoordt, als een plek van hoop. 'Ik voel me vrij om te laveren tussen wat vreemd is en vertrouwd in kerkgebouwen. Zo construeer je zelf een beetje wat hoop kan zijn: door het te zien als iets dat steeds gezocht is, gevonden, weer vervlogen en opnieuw gezocht. En niet alleen door jou. En ook niet alleen in tijden die door ons als moeilijk werden ervaren, met alle bedreigingen op het gebied van veiligheid en bestaanszekerheid. De kerkgebouwen getuigen van andere generaties en meestal ook van een bewogen sociale geschiedenis: met oorlogen, machtswisselingen, stadsbranden en de pest, met in diezelfde perioden bloeiende Latijnse Scholen, koorzang en levendige processies.'

Bronnen:

'Tussen Erfgoed en Eredienst', Elza Kuyk. Haar boek is te lezen op <https://library.open.org/handle/20.500.12657/63046>

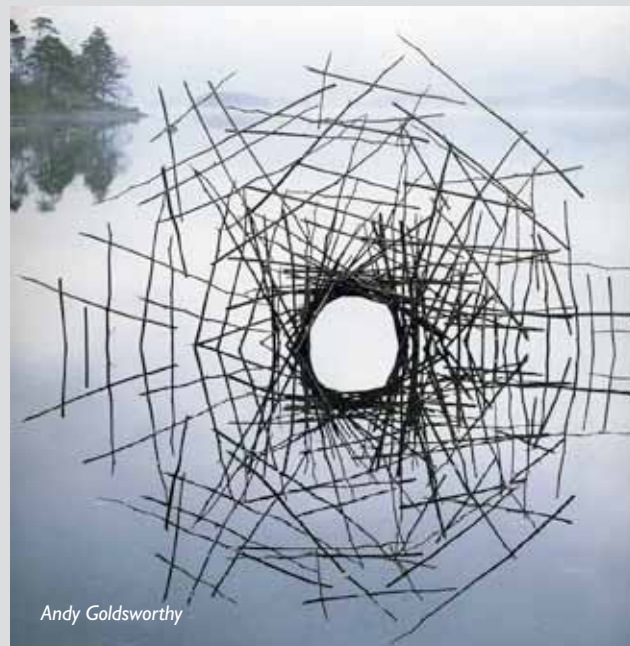
Interview Reformatorisch Dagblad, 27 september 2022

Adrem, 8 december 2022

* T/m 12 mei is in het Utrechts archief de tentoonstelling 'De getekende stad' te zien met onder meer werken van kunstschilder Herman Saftleven.

In memoriam

Koos Zijderveld

Koos groeide op in de tropen, in voormalig Nederlands Indië: een harmonische tijd, die wreed werd verstoord door de inval van de Japanners. Als jonge puber kwam hij in een mannenkamp terecht, wat zijn sporen in zijn leven en dat van zijn familie heeft nagelaten.

Hij ging in Delft studeren, waar hij zich specialiseerde in metaal en vooral ook de legeringen. Hij stortte zich vol overgave in zijn banen, eerst bij TNO, later bij Shell. Tijdens zijn studie leerde hij Erie kennen, zij waren aan elkaar gewaagd. Beiden scherp van geest en met een eigen persoonlijkheid, ze vulden elkaar aan en daagden elkaar uit, tot het laatst. Zij kregen vier kinderen, een actief gezin, vooral in de gezamenlijke zeiltochten. Het water was zijn lust en zijn leven.

Koos was uitgesproken in zijn meningen en ging graag de discussie aan. Hij was lid van de Leeuwenberghkerk en ging mee toen deze opging in de Geertekerk. Het geloof was voor hem ook vooral een intellectuele uitdaging. Hij genoot ervan om dingen scherp neer te zetten in een gesprekskring. Hij beschouwde zich ook niet zozeer als een klassieke gelovige, maar veeleer als een beschouwer van het geloof. In de Wartburg, waar hij en Erie de laatste jaren woonden, genoot hij van de bijbelkring van ds. Kersten Storch. De Geertekerk was voor hem niet meer te bereiken. Naarmate hij ouder werd, kreeg hij steeds meer moeite met spreken. Dat was voor hem heel moeilijk, want hij genoot juist van het gesprek. Na het overlijden van Erie, ruim een jaar geleden, ging het leven hem steeds zwaarder vallen en werd het spreken nog moeilijker. In de nacht van 15 oktober overleed hij, in alle rust.

Marthe de Vries

Kijk op de wijk, december

Wijkavonden

In de maanden september tot en met november zijn er diverse wijkavonden geweest. Alle wijken hebben een uitnodiging ontvangen om samen met de wijkpredikant van gedachten te wisselen. De wijkavonden zijn over het algemeen goed bezocht. Het thema Stekels en Veren blijkt tot de verbeelding te spreken en leverde boeiende gespreksstof op tijdens deze avonden. Er is in deze tijd veel stekeligs en ook akeligs in de grote wereld, maar ook nabij. Toch zijn er ook de veren die ons, ondanks onze verschillen, geborgenheid, troost en gemeenschap bieden. We zouden de wijkavonden misschien wel onder de noemer 'veren' kunnen scharen. Het was een wederzijds genoegen.

Zomerprogramma 2024

Afgelopen zomer bezorgden we in augustus een aantal mensen een reuze interessante en/of gezellige middag. Omdat dit een

succes was gaan we in 2024 opnieuw een Zomerprogramma organiseren op een aantal dinsdagmiddagen. We gaan er weer een zeer inspirerende en interessante maand augustus van maken!

Wie wil meedenken over het programma? Of is bereid hand- en spandiensten te verrichten in augustus? Meld je aan bij Anne (annevandenhout@hotmail.com).

Anne van den Hout,

namens de stuurgroep Wijkorganisatie

Contactlid zijn is omzien naar elkaar

Anke van Maanen is centraal contactlid voor Bilthoven. Zij vertelt over zichzelf en haar werk.

Welke taken vervulde je zoal in de Remonstrantse kerk?

"Over de jaren heen heel wat functies, zoals lid van de COZA, kerkenraadslid in Delft en in Lochem kerkenraadslid en diaconielid. Sinds oktober 2017 ben ik lid van de Geertekerk en in 2018 werd ik collectant. Vanaf eind 2019 ben ik centraal contactlid voor de regio Bilthoven, waar ik woon. Daar startte ik al snel een leeskring (zeven leden komen vijf maal per jaar bij elkaar). We lezen allerlei soorten boeken en

ervaren dat veel boeken aanleiding geven tot het bespreken van levensvragen."

Wil je iets over jezelf vertellen?

"Ik ben opgegroeid in een dorp (De Steeg bij Arnhem) met ouders, broer en zus en schatten van grootouders op loopafstand. Naast mijn gezin met drie kinderen heb ik steeds in de verpleging gewerkt, eerst op de afdeling oncologie en daarna in Delft in het verpleeghuis als hoofd van een psychogeriatrische verpleegafdeling. In 2001 ben ik met mijn werk gestopt en eind 2002 verhuisden we van Den Hoorn (bij Delft) naar Winterswijk. Mijn ouders hadden zorg nodig en verhuisden ook naar Winterswijk. In die periode werden mijn oudste twee kleinkinderen geboren op wie ik regelmatig paste, eerst bij ons in Winterswijk, later reed ik wekelijks naar De Bilt waar zij woonden. Toen mijn ouders overleden waren en de kinderen inmiddels alle drie in de buurt van Utrecht woonden, verhuisden mijn man – die anderhalf jaar geleden is overleden – en ik naar Bilthoven. Inmiddels heb ik vijf kleinkinderen, in de leeftijd van 14 tot 1 jaar.

In De Bilt ben ik betrokken bij de Voedselbank, een 'professionele' organisatie volledig gerund door vrijwilligers. Eénmaal per week ben ik gastvrouw in de winkel; mensen mogen daar al naar gelang de grootte van hun gezin, etenswaren en toiletartikelen uit meenemen."

Hoe loopt het contactwerk in jouw regio?

"Op dit moment is er maar één ander contactlid. Het is heel moeilijk daarvoor nieuwe mensen te vinden. Regelmatig spreek ik mensen daarvoor aan, maar dat lukt nog niet zo goed. Het zou fijn zijn als een jongere generatie (50+) langzamerhand ook contactlid wil worden. Bij de Voedselbank zijn wel wat meer jongeren als vrijwilliger werkzaam, het thema van de ongelijkheid tussen arm en rijk en het meewerken aan het verzachten van die tegenstelling spreekt hen aan."

In de pandemietijd ben ik begonnen om iedereen in mijn regio een verjaardagskaart te sturen. Voor alle leden en vrienden uit mijn regio – ongeveer vijftig – maak ik aan het begin van het jaar een kaart klaar, die ik op volgorde van versturen leg. Dat wordt erg gewaardeerd, ik krijg er regelmatig reacties op. Met Kerst breng ik met de andere contactleden een aantal kerstkaarten van de kerk rond, soms met een kleine attentie. Een deel gaat via de post vanwege de afstand. Nieuwe mensen in onze regio stuur ik altijd een welkomstkaartje met mijn contactgegevens erop.

Als contactleden bespreken we tweemaal per jaar met de predikant de leden uit onze regio. Lang niet iedereen heeft een vast contactlid, jongeren hebben vaak hun eigen circuit bij een ouder&kind groep of bij de jonge Remonstranten. Ook zijn veel mensen al voldoende in beeld via een gespreks-groep.

In het najaar organiseren we een regio-avond en in het voorjaar een regiomiddag, steeds bij een contactlid thuis. Zo hopen we mensen van alle leeftijden een kans te bieden om in ieder geval één bijeenkomst per jaar bij te wonen.”

Wat zou je nog graag beter of anders zien?

“Ik mis een beetje de wederkerigheid. Mensen die wel graag contact willen, nemen toch niet snel uit zichzelf contact op met mij. Zo mis je soms gebeurtenissen. Ook weten vaak de kinderen van mensen met wie wij contact hebben niet dat dit contact er is en kan het contactlid de kinderen ook niet bereiken. Ook mis ik bij een verhuizing, bijvoorbeeld vanuit Utrecht naar een zorginstelling hier in de buurt, een soort overdracht van de contactleden uit de vorige wijk. Mijn motto is: contactlid zijn is omzien naar elkaar. Maar dat kan alleen als je ook wat weet van elkaar.”

Paulies de Groot

Bij de kerkdiensten

Zondag 10 december, Geertekerk

In deze tweede adventsdienst staat de ontmoeting tussen Maria en Elizabeth centraal, zoals Lucas dat ons vertelt. Een dienst over ontmoeten, begroeten, zoals dat ook naar voren komt in het werk ‘The Greeting’ van Bill Viola, dat ook in de dienst verweven zal zijn.

Zondag 24 december, Geertekerk

4e advent: er is geen ochtenddienst

Kerstviering voor jong en oud, 19.00 uur

O.l.v. Claartje Kruijff. De kinderen van het verteluur brengen het kerstspel ‘Welkom in het jaar nul!’, geschreven door Elizabeth van Groningen Schinkel. Alle kinderen zijn van harte welkom om aan te haken bij dit spel. Een feestelijke kerstdienst met veel zingen, het kerstverhaal en dit prachtige kerstspel.

De dienst wordt begeleid door een gelegenheidskoor en orkest van leden/vrienden van de Geertekerk o.l.v. Maarten van der Bijl.

Wie wil meedoen met het koor of orkest kan zich opgeven vóór 10 december bij Maarten van der Bijl via cantor@geertekerk.nl. Je moet dan wel bij de repetities kunnen zijn: 10 december van 12.00 uur tot 13.15 uur en 17 december van 12.00 uur tot 13.15 uur. Op 24 december oefenen we ‘s middags met de kinderen (tijden in overleg).

Kerstnachtdienst, 22.00 uur

Geïnspireerd op het Festival of Nine Lessons and Carols waarin prachtige koor-muziek wordt afgewisseld met teksten, een korte overweging en natuurlijk ook gezamenlijke kerstliederen. De dienst wordt geleid door ds. Lense Lijzen, met muzikale medewerking van celliste Elianne Ards en het kamerkoor van de Geertekerk o.l.v. Maarten van der Bijl.

25 december, Geertekerk:

kerstmorgen

Kerstmorgendienst met medewerking van de cantorij en een aantal koperblazers o.l.v. Maarten van der Bijl. De dienst

wordt geleid door ds. Marthe de Vries en draait om het thema ‘menswording’. Wat betekent dat? En wat hebben wij nodig om voluit mens te worden?

Aanvang van de dienst: 10.30 uur.

Zondag 31 december, Geertekerk: Oudejaarsdag

We sluiten 2023 af met een dienst op de morgen van oudejaarsdag. Ds. Lense Lijzen en Ds. Marthe de Vries gaan voor in deze dienst, waarin het prachtige oudejaarslied ‘Van goede machten’ van Dietrich Bonhoeffer centraal staat.

Aansluitend aan de dienst zijn er oliebol-len, gebakken door leden van de Klub.

Zondag 7 januari, Geertekerk, Schoonhoven, West-Betuwe: Nieuwjaarsontvangst, 10.30 uur

Het nieuwe jaar luiden we in met een gezamenlijke dienst in de Geertekerk. Ds. Claartje Kruijff gaat voor en Maarten van der Bijl bespeelt het orgel. Na afloop is er gelegenheid om elkaar te begroeten en het beste te wensen voor het nieuwe jaar.

Zondag 14 januari, Geertekerk

Dienst rond de liederen van lieddichter en theoloog Andries Govaert. Deze dienst van Woord en Tafel wordt geleid door ds. Marthe de Vries, met muzikale medewerking van het kamerkoor van de Geertekerk.

Van Andries Govaert verscheen onlangs de verzamelbundel ‘De weg die je goed-doet’. Zie ook: www.anderszins.eu. Aan-sluitend aan de dienst en het koffiedrin-ken is Andries te gast om over deze bun-del te vertellen en zingen we er samen uit. Omdat we tijdens deze bijeenkomst een bescheiden lunch gebruiken, is het nodig je op te geven bij Marthe de Vries, marthedevries@dds.nl, vóór donderdag 11 januari.

Zondag 21 januari, Geertekerk

Week voor de eenheid van de kerk. In deze dienst waarin de oecumene en de ver-bondenheid van de verschillende kerken centraal staat, gaat ds. Lense Lijzen voor.

Diaconale geluiden en collectes

Diaconale Buitendag

Op zaterdag 28 oktober hadden we onze jaarlijkse 'buitendag'. Op reguliere vergaderingen nemen we vooral actuele zaken door. De buitendag biedt ruimte om uit te zoomen en stil te staan bij de grotere lijnen en beslispunten. De drie thema's armoede, vluchtelingen en duurzaamheid blijven ook komend jaar onze speerpunten. In het bespreken van de daaraan gekoppelde collectiedoelen hebben we vastgesteld dat we het belangrijk vinden om 'te helpen waar geen helpers zijn' (financiële steun aan projecten die dat elders moeilijk krijgen), projecten te steunen die mensen in beweging zetten (bewustwording) en bij voorkeur ook religieus geïnspireerd zijn.

De buitendag geeft ons ook gelegenheid om elkaar beter te leren kennen. We nemen dan langer dan anders de tijd om te delen hoe het met iedereen gaat en genieten gezamenlijk van een lunch met gerechten die we allemaal meenemen.

Afscheid Arina de Heer

Tijdens de buitendag namen we afscheid van Arina de Heer, die zich zes jaar (twee termijnen) trouw en betrokken voor de diaconie inzette. Ze leidde de steun aan veel projecten (Individuele hulp, Omduw, Villa Vrede, Kamp Zeist, Dipalyi Ghana, Peace Brigades, Taal doet meer, Stadshospice), coördineerde jarenlang de Arminiaanse

maaltijd en introduceerde afgelopen jaar de tijdscollecte in onze gemeente. Ook hier willen we Arina nogmaals bedanken voor haar grote inzet voor deze projecten en de rust en wijsheid die ze altijd inbracht in onze vergaderingen!

Red je het financieel nog?

Afgelopen jaar werd het leven fors duurder. Huishoudens die eerder nog rondkwamen, lukt dat nu niet meer. In december komen daar rond de feestdagen vaak nog eens extra uitgaven bij. Als je daar de financiële ruimte niet voor hebt, kan de diaconie bijspringen: met een financieel steuntje in de rug of met advies voor meer structurele hulp.

De mogelijkheden zijn er, maar het is misschien niet zo gemakkelijk om ook echt aan te kloppen. Daarom kan het goed zijn om te weten dat vragen om financiële hulp alleen bij de secretaris van de diaconie (Mary Kuiper) terecht komen. Vervolgens behandelt zij de vraag alleen met de penningmeester van de diaconie. Als u iemand bent of kent die hier gebruik van zou willen maken, kunt u mailen naar diaconie@geertekerk.nl (deze mail wordt alleen gelezen door de secretaris van de diaconie). Voor een hulpvraag is het overigens niet nodig om lid of vriend te zijn van de Geertekerk.

Thema-avond duurzaamheid met Paul Schenderling

In het kader van het thema 'duurzaamheid', organiseren we op 18 januari een thema-avond met econoom, schrijver en spreker Paul Schenderling. Paul bespreekt wat er nodig is om binnen de draagkracht van de aarde te leven op zo'n manier dat welvaart in tact blijft en mensen gelukkiger zijn. Dit perspectief voor Nederland is ambitieus, wetenschappelijk gefundeerd, sociaal en realistisch. Bovendien is het waarden gedreven: Paul is geïnspireerd door het geloof en de bijbel. De avond zal veel ruimte bieden voor vragen en interactie, zodat we

met Paul en elkaar in gesprek kunnen gaan over veranderingen op bestuurlijk en economisch niveau en de keuzes die we zelf kunnen maken.

Plaats: Geertekerk

Datum en tijd: donderdag 18 januari, 19.30 uur (inloop vanaf 19.00 uur)

Toegang is gratis, wel graag aanmelden via diaconie@geertekerk.nl.

Decembergift Voedselbanken

Doordat de toegenomen kosten van het levensonderhoud meer mensen in financiële problemen brengen, wordt er een groter beroep gedaan op de voedselbanken. Tegelijkertijd krijgen zij minder producten aangeleverd doordat meer supermarkten een gericht inkoopbeleid hebben om voedselverspilling tegen te gaan. Vanuit ons diaconale thema 'groeïende armoede in Nederland' zullen we daarom in december de elf Voedselbanken in onze regio steunen met een donatie van € 1000,- per locatie.

Nieuw gezamenlijk project met de Omar Al Farouq Moskee / Meriem Foundation

Samen met de gemeenschap van de Omar Al Farouq Moskee gaan we via de Meriem Foundation een nieuw project steunen, deze keer in Albanië. Albanië behoort tot de armste landen in Europa en kent een hoge werkloosheid. Door gezinnen van een geit te voorzien, krijgen zij dankzij de productie van geitenmelk, -kaas, -wol en -mest meer perspectief op een zelfstandig bestaan. De Meriem Foundation werkt hiervoor samen met een lokale partner.

Arminiaanse maaltijd

Arminiaanse maaltijd

De Arminiaanse maaltijd op 27 oktober bracht zo'n € 800,- op voor het Smulhuis, een plek in Utrecht waar daklozen tegen een geringe bijdrage een warme maaltijd ontvangen. Ruim € 200,- hiervan is afkomstig van de verkoop van het houtdraaiwerk van Joan Schmidt. Bovendien was het een hele gezellige avond met mooie ontmoetingen en gesprekken tussen de 40 deelnemers. Veel dank aan iedereen die aan deze avond heeft bijgedragen!

Collecteopbrengsten

Schoonhoven:

• 17 september Noodhulp (via Kerk in Actie)	€ 118,55
• 1 oktober Inloophuis Domino	€ 57,15
• 15 oktober Voedselbank IJssel en Lek	€ 64,55
• 29 oktober Landbouwprogramma Rwanda	€ 73,95

Utrecht:

• 20 augustus Villa Vrede (2e collecte)	€ 609,95
• 3 september Taal doet meer	€ 923,95
• 10 september Aardbeving Marokko	€ 1.856,48
• 17 september PAX	€ 459,90
• 1 oktober OMDUW	€ 681,05
• 8 oktober Transcafé LVB	€ 1001,47

Komende collectes

24/25 december en 21 januari: Gezamenlijk project met de Omar Al Farouq Moskee / Meriem Foundation (zie bovenstaand).

7 januari: Geloof & Samenleving, de landelijke beweging voor diaconale activiteiten van de Remonstranten, met een focus op de thema's vluchtelingen, vrede en klimaat. (<https://www.remonstranten.nl/wiki/organisatie/geloof-en-samenleving/>)

4 februari: Gevangenenzorg Nederland. Deze organisatie reikt (ex-)gevangenen, tbs-patiënten en hun familie de helpende hand om samen te werken aan herstel. Dat gebeurt met een landelijk netwerk van vrijwilligers en met steun van kerken, bedrijven, fondsen en particulieren. (<https://gevangenenzorg.nl/>)

Namens de diaconale commissie, Mirjam Minderman

Oproep

Generatiedienst 'Plus I'

Op zondag 10 maart 2024 houden we een Generatiedienst 'Plus I' over Geloof, Hoop en Liefde, afgesloten met een lunch.

"Wat jammer dat ze niet meer meekomen. Wat heb ik eigenlijk doorgegeven?"

"Dit is voor mijn moeder belangrijk kennelijk; maar wat is dat dan?"

"Ik ben zelf niet gelovig maar wel spiritueel."

Dit zijn voorbeelden van opmerkingen die we horen van verschillende generaties. Ouders over hun (klein)kinderen, kinderen over hun (groot)ouders. Zijn we op het gebied van geloven uit elkaar gegroeid of zijn er misschien toch raakvlakken en (waar en hoe) kunnen we elkaar vinden?

Suggestie: 'Plus I' is een uitnodiging om iemand mee te nemen naar deze dienst. Neem iemand mee, liefst uit een andere generatie. Bijvoorbeeld je dochter, kleinzoon, moeder, buurman of nichtje.

Wie zou het leuk vinden om deze dienst inhoudelijk mee voor te bereiden?

Stuur dan een mail aan Claartje Kruijff: claartjekruijff@ziggo.nl.

Oproep

Gastvrouw/gastheer voor Willem Arntsz Huis vieringen

Elke zondagmorgen, om 10:30 uur, is er bij Altrecht (Lange Nieuwstraat 119) een viering voor cliënten van Altrecht en geïnteresseerden. Tijdens deze viering is er een voorganger, pianist en gastvrouw/gastheer aanwezig. Vieringen hebben een informeel, interactief karakter en ademen door de kleine kring intieme sfeer.

Voor deze vieringen zijn wij op zoek naar aanvulling van de pool van gastvrouw/gastheer. Wat verwachten we van je? Als vrijwilliger ben je om 9.30 uur aanwezig om spullen voor de viering klaar te zetten. Je woont de viering bij (aanvang 10.30 uur). Tijdens de viering kan het voorkomen dat je met iemand meeloopt die eerder naar de afdeling terug wil. Na afloop is er gezamenlijk koffiedrinken waarbij je optreedt als gastvrouw/gastheer. Na het koffiedrinken coördineer je het opruimen van de spullen en help je de ruimte weer in orde te brengen.

Heb je interesse of vragen? Neem contact op met Anton Stegeman, teammanager Zingeving, via a.stegeman@altrecht.nl of tel. 06 2238 4358.

Kerstverhaal: De kerstcantate

“Bent u met Kerstmis hier, als ik vragen mag?” vroeg de abbé.

Het was de dorpspastoor een eer en een genoegen dat de beroemde musicus in zijn dorp een huis had gekocht om er tot rust te komen van het jachtige leven in de concertzalen van Parijs. “Blijft u met Kerstmis hier?”

Ja, de beroemde musicus was van plan de kerstdagen in het dorp door te brengen.

“Mag ik u dan uitnodigen voor onze kerstcantate? Ja, dat klinkt natuurlijk heel duur, kerstcantate, wij zijn natuurlijk maar amateurs, ons koor is niet meer dan een gewoon boerenkoortje, dat begrijpt u wel. En het orgel is al even gammel als de organist. Zelf ben ik ook geen echte dirigent, maar goed, we doen ons best, en ik stel er prijs op uw vakkundig oordeel te mogen vernemen.”

Het werd Kerstmis, de grote musicus kwam, de abbé was nog zenuwachtiger dan anders, maar samen met de organist en het koor deed hij zijn uiterste best en na afloop was iedereen het erover eens dat de cantate dit keer nog mooier had geklonken dan vorig jaar.

De abbé had zijn mooiste fles wijn uit de kelder gehaald en nodigde zijn Parijse gast uit nog even op de pastorie een glas te drinken. “En?” vroeg hij gespannen, nadat hij de glazen had ingeschonken. “Heel goed,” zei de man uit Parijs. “Werkelijk heel goed. Ik bedoel de wijn.”

“En de cantate?”

“Niet goed,” zei de man uit Parijs. “U doet uw werk zonder twijfel met toewijding, maar als ik eerlijk ben: de toon is niet zuiver, de tekst is onverstaanbaar, jullie beginnen niet tegelijk, jullie eindigen niet gelijk en er tussenin gaat het ook niet gelijk, jullie zingen hard als het zacht moet en zacht als het hard moet. Het spijt mij dat ik u dit zeggen moet, maar u vroeg mij ernaar.”

Bedroefd sloeg de pastoor zijn ogen neer en tuurde in zijn glas. “Het is goed dat u

het mij eerlijk zegt, monsieur. Ik ben ook geen vakman, ik ben maar een gewone dorpspastoor. Ik kan noten lezen en een beetje de maat slaan, maar dat is dan ook alles. Ik ben wel blij dat u zei dat wij ons werk met toewijding doen. Dat hoorde u er dus wel in?”

“Jazeker,” zei de musicus uit Parijs, “met toewijding. Alleen vals. Maar laat ik ophouden met mijn kritiek, liever doe ik u een voorstel. Ik heb zojuist van mijn dokter gehoord dat ik het ‘t komende jaar kalm aan moet doen, zodat ik voor langere tijd in deze contreien zal vertoeven. Kan ik u misschien van dienst zijn door volgend jaar Kerstmis de directie van uw koor over te nemen?”

En zo geschiedde. De grote musicus ving reeds in september met de repetities aan, de slechtste stemmen gooiden hij eruit, een kennis uit Parijs lapte het orgel op en gaf de organist wat bijles en de verwachtingen waren dan ook hooggespannen toen het weer Kerstmis werd.

De pastoor zat wat onwennig in de kerk, tussen zijn parochianen in. Vijftien jaar lang had hij voor zijn geliefd koor achter die lessenaar gestaan; nu stond de grote musicus daar.

Met een gebaar dat de routinier verried, hief de dirigent uit Parijs zijn slanke handen. Het koor zette als één man in en zuiverder

dan ooit klonk de muziek door de gewelven. Zo had de kerstcantate nog nooit geklonken. Toch was er iets, maar de abbé wist niet wat.

“En?” vroeg de musicus. Net als een jaar geleden waren zij voor een goed glas wijn weer even neergestreken op de pastorie. “En?”

“Heel mooi, monsieur, heel mooi. Ik weet niet hoe u te danken. Woonde u maar altijd in ons dorp, dan kon u jaarlijks de kerstcantate dirigeren!”

Die nacht kon de pastoor de slaap maar niet vatten. Hij prevelde nog een heel stel weesgegroetjes en onzeverders, maar het hielp niet. Hij lag maar in het donker voor zich uit te staren, totdat plotseling aan zijn voeteneind een zacht schijnsel zichtbaar werd. De abbé schrok, daar stond een engel! De abbé vreesde met grote vrees. Maar de engel zei: “Vrees niet, monsieur l'abbé, ik ben uit de hemel neergedaald om te zien hoe u het maakt. Al vijftien jaar lang luisteren wij hierboven met vreugde naar uw kerstcantate, maar nu laat de Eeuwige u vragen waarom de muziek dit jaar is uitgebleven, wij hebben helemaal niets gehoord.”

Uit: De geboorte van J.C. en andere kerstverhalen. Nico Ter Linden. Uitgeverij Balans, Amsterdam, 2012

Schrijfactie Amnesty International zondag 17 december

Activist en ingenieur Shahnewaz Chowdhury uit Bangladesh krijgt mogelijk tot tien jaar gevangenisstraf voor het uiten van zijn mening. Hij deelde op Facebook dat de kolencentrale in zijn dorp milieuschade veroorzaakt. Ook sprak hij zich uit over incidenten tijdens protesten in de centrale, die hebben geleid tot de dood van twaalf mensen.

Chowdhury riep jongeren online op om zich 'te verzetten tegen onrechtvaardigheid'. Hij werd in mei 2021 opgepakt en vastgezet onder de digitale veiligheidswet. Na 80 dagen vast te hebben gezeten in onmenselijke omstandigheden werd hij op 16 augustus 2021 op borgtocht vrijgelaten.

Op zondag 17 december kunt u een brief ondertekenen waarin wij de autoriteiten van Bangladesh oproepen om de aanklachten tegen Shahnewaz Chowdhury onmiddellijk in te trekken.

Werkgroep Amnesty International

Bijeenkomst

Reis door de Heilige Nachten

Wil je de stilte van de donkere nachten tussen Kerst en Driekoningen – de Heilige Nachten – gebruiken om bewust een pas op de plaats te maken? Wij bieden een praktische werkvorm om een eigen rituele vorm te vinden – geïnspireerd door oude tradities en gesteund door de kracht van de groep.

We organiseren hiervoor drie bijeenkomsten: op 12 en 19 december 2023 en op 9 januari 2024. In de eerste twee bijeenkomsten bedenk je zelf een dagelijkse activiteit om de twaalf lange nachten bewust te ondergaan. De vorm is helemaal open:

lezen, dansen, tekenen, mediteren, wandelen. Tijdens de laatste bijeenkomst kijken we samen terug op de Heilige Nachten.

De bijeenkomsten beginnen om 19.30 uur en vinden plaats in de Geertekerk. Doorle Offerhaus en Ingrid Doornbos begeleiden de bijeenkomsten. Wees welkom! Opgave kan bij Ingrid via iddoornbos@gmail.com en 06 46392773.

Adressen en colofon

Remonstrantse Gemeente Utrecht

Geertekerk, Geertekerkhof 23
3511 XC Utrecht
E: rgu@geertekerk.nl
website: www.geertekerk.nl
banknr. NL36 TRIO 0379 5217 84
t.n.v. Remonstrantse Gemeente Utrecht
Kerkelijk bureau in de Geertekerk
T: 030 2340198

Predikanten

Meer informatie op
www.geertekerk.nl/predikanten

Ds. Marthe de Vries

werkdagen: maandag t/m donderdag
E: marthedevries@dds.nl
T: 06 22325913 (voor contact graag de voicemail inspreken)

Ds. Claartje Kruijff

werkdagen: dinsdag t/m donderdag
E: claartjekruijff@ziggo.nl
T: 06 41526666 (voor contact graag mailen of voicemail inspreken)

Ds. Lense Lijzen

werkdagen: dinsdag t/m vrijdag
E: lenselijzen@gmail.com
T: 06 40070518 (voor contact graag mailen of voicemail inspreken)

Vertrouwenscontactpersonen

E: vertrouwenscontactpersonen@geertekerk.nl
Marieke Fonk T: 06 40845708
Piet van Leeuwen T: 06 10126466

Wijkorganisatie

Lietha Scheewe en Coby Ouwehand
E: wijkorganisatie@geertekerk.nl

Diaconale Commissie

Mary Kuiper
E: diaconie@geertekerk.nl
banknr. NL69 TRIO 0379701804
t.n.v. Penningmeester Diaconale Commissie RGU

Redactie Geertebrief

Barbara Schouten, Gerard van den Berg, Ineke Ludikhuizen, Jan van Aller, Maaïke Hoffer. Eindredactie: Trudy Schreuder Goedheijt
E: redactie@geertekerk.nl
Geertekerkhof 23, 3511 XC Utrecht
Lay-Out: Jos Verdegaal, Houten

Kopijsluitings- en verschijningsdatum voor volgend nummer staan op pag. 2.

Kerkdiensten

Remonstrantse Gemeente Utrecht

Geertekerk, Geertekerkhof 23

Aanvang 10.30 uur, tenzij anders vermeld

- 10 dec ds. Lense Lijzen, 2e advent
crèche en verteluur
- 17 dec ds. Friso Bogerd, 3e advent
crèche en verteluur
- 24 dec 4e advent, geen ochtenddienst
19.00u Kerstviering voor jong en oud,
ds. Claartje Kruijff
- 22.00u** Kerstnachtdienst, ds. Lense Leijzen
- 25 dec Kerstmorgen, ds. Marthe de Vries
cantorij, crèche en verteluur
- 31 dec ds. Lense Leijzen en ds. Marthe de Vries
- 7 jan ds. Claartje Kruijff
Nieuwjaarsontvangst gezamenlijk
met West-Betuwe en Schoonhoven,
crèche en verteluur
- 14 jan ds. Marthe de Vries, Woord en tafel
- 21 jan ds. Lense Leijzen
crèche en verteluur
- 28 jan ds. Koen Holtzapffel (Rotterdam)
- 4 febr ds. Marthe de Vries
crèche en verteluur
- 11 febr ds. Lense Lijzen, Woord en Tafel

De diensten in de Geertekerk zijn online
mee te beleven via <https://live.geertekerk.nl>.

Remonstranten West-Betuwe

Evangelisch Lutherse Kerk, Achterstraat

2-4, Culemborg

Aanvang 10.30 uur

- 10 dec ds. Alexander Overdiep
- 25 dec ds. Heine Siebrand
- 4 febr ds. Claartje Kruijff
- 7 jan Nieuwjaarsontvangst gezamenlijke
dienst in de Geertekerk

Remonstranten Schoonhoven

Kruispoortstraat 8, Schoonhoven

Aanvang 10.00 uur, tenzij anders vermeld

- 10 dec ds. Sandra van Zeeland
- 25 dec ds. Claartje Kruijff
- 7 jan Nieuwjaarsontvangst gezamenlijke
10.30u dienst in de Geertekerk
- 21 jan ds. Martijn Junte
- 4 febr ds. Lense Lijzen

Kerstliederen

Christmas Carols

Op dinsdag 19 december kunnen we Engelse en Nederlandse kerstliederen zingen in de Geertekerk samen met het koor Lamusa onder leiding van Maarten van der Bijl.

Aanvang: 20.00 uur (inloop vanaf 19.30 uur)

In de pauze warme wijn en chocolademelk.

Autodienst

Het is mogelijk om de autodienst in te schakelen.

Is het voor u niet zo gemakkelijk om naar de zondagse kerkdienst te komen? Dan kunt u gebruik maken van de autodienst.

Neemt u daarvoor contact met mij op door een mailtje te sturen naar judithmoesman@gmail.com of te bellen naar 030 785 10 19. Ik zal u dan in contact brengen met een chauffeur.

We vragen per keer een kleine vergoeding: € 3 binnen de stad en € 5 als u buiten Utrecht woont. Als dat bezwaarlijk voor u is dan vinden we daar een oplossing voor. Laat u daar dus niet door weerhouden om de autodienst in te schakelen!

Judith Fournier-Moesman,
coördinator autodienst

